

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa J. P.

przeciwko A. spółce z o.o. z siedzibą w O.

o odprawę pieniężną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 14 września 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. akt VIII Pa 112/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego pozwanej.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 24 czerwca 2021 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną A. Sp. z o.o. w O. od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 7 września 2020 r., zmienił ten wyrok i oddalił powództwo J. P. o odprawę pieniężną.

Powódka J. P. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 24 czerwca 2021 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 10 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach

rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, art. 65 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. i art. 30 § 4 k.p. oraz art. 235¹ k.p., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. i art. 386 § 1 w związku z § 4 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które zawarła w pytaniu: „czy za przyczynę rozwiązania umowy o pracę niedotyczącą pracownika w rozumieniu art. 10 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników uznać należy rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem ze wskazaniem jako przyczyny wypowiedzenia przeciwwskazań zdrowotnych pracownika i utratę zdolności do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku, spowodowanych stwierdzoną u powódki chorobą zawodową nabytą w okresie zatrudnienia, wywołaną warunkami pracy w zwalniającym zakładzie pracy, przy braku innych chorób lub problemów zdrowotnych pracownika mogących wpływać na wydane orzeczenie lekarskie i stwierdzoną w nim niezdolność do pracy”?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania

skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku powinno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów i to z kilku powodów.

Po pierwsze, sformułowane przez skarżącą pytanie, nazwane przez nią istotnym zagadnieniem prawnym, opiera się na założeniu, zgodnie z którym podane przez pozwaną jako przyczyny wypowiedzenia skarżącej umowy o pracę przeciwwskazania zdrowotne i utrata zdolności do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku zostały spowodowane stwierdzoną u niej chorobą zawodową nabytą w czasie zatrudnienia u pozwanej i spowodowaną panującymi tam warunkami pracy. Tymczasem z ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji poczynionych na podstawie dokonanej przez ten Sąd oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że niezdolność skarżącej do pracy na zajmowanym stanowisku „nie miała żadnego związku z chorobą zawodową” i stanowiła „zwykłą” niezdolność do pracy. Dalsze rozważania Sądu Okręgowego dotyczące choroby zawodowej jako przyczyny niezdolności do pracy mają natomiast wyłącznie uzupełniający charakter, co wynika z dalszych wywodów zawartych w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, w ramach których podkreślono, że „Same okoliczności powstania choroby zawodowej nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu będącego przedmiotem niniejszego postępowania. To bowiem nie choroba zawodowa spowodowała niezdolność do pracy”. Przedstawiony przez skarżącą problem nie opiera się więc na okolicznościach mieszczących się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z ustaleń dokonanych przez Sąd drugiej instancji. Warto zaś podkreślić, że ustalenia te z mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c. mają wiążący charakter w postępowaniu kasacyjnym, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu Sąd najwyższy musiałby je uwzględnić przy rozpatrywaniu podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego stanowiących właściwą podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Po drugie, sposób sformułowania sugerowanego przez skarżącą zagadnienia wyraźnie wskazuje, że nie ma ono charakteru ogólnego i abstrakcyjnego umożliwiającego udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, lecz jest związane wyłącznie z sytuacją samej skarżącej. Co więcej, jako zostało to już

wcześniej podniesione, opis tej sytuacji pozostaje w jawnej sprzeczności z dokonanymi w sprawie ustaleniami faktycznymi.

Wreszcie po trzecie, skarżąca nie dostrzega, że przedstawiony przez nią problem znalazł już wyjaśnienie w ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym zgodnie przyjmuje się, że stosownie do art. 10 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy o zwolnieniach grupowych nabycie prawa do odprawy pieniężnej jest uzależnione od rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników stanowiących wyłączny powód uzasadniający wypowiedzenie stosunku pracy. Przyczynami niedotyczącymi pracownika są zaś wszystkie okoliczności niezwiązane z jego cechami psychofizycznymi i sposobem wywiązywania się przez niego z obowiązków pracowniczych. Są to zarówno przyczyny leżące po stronie pracodawcy, jak i inne obiektywne przyczyny, które nie leżą po stronie pracodawcy, ale również nie leżą po stronie pracownika, a które jednak stanowią wyłączną przyczynę rozwiązania stosunku pracy jako niedotyczącą pracownika. Inaczej rzecz ujmując, prawo do odprawy przysługuje w razie rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy i niedotyczących żadnej ze stron (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 marca 2011 r., I PK 185/10, LEX nr 1119478; z dnia 6 lipca 2011 r., II PK 51/11, OSNP 2012 nr 17-18, poz. 219; z dnia 3 sierpnia 2012 r., I PK 61/12, OSNP 2013 nr 17-18, poz. 199; z dnia 14 grudnia 2016 r., II PK 281/15, LEX nr 2200601; z dnia 9 stycznia 2020 r., I PK 199/18, LEX nr 3220963). Stan zdrowia pracownika jako przyczyna uniemożliwiająca dalsze zatrudnienie tego pracownika na dotychczasowym stanowisku, choć w zdecydowanej większości przypadków niezawiniony przez tego pracownika, bez wątpienia mieści się z kolei w kategorii okoliczności związanych z jego cechami psychofizycznymi (w okolicznościach faktycznych sprawy – zwłaszcza fizycznymi), co powoduje, że nie stanowi i nie może stanowić przyczyny niedotyczącej pracownika w rozumieniu art. 10 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy o zwolnieniach grupowych.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania

kasacyjnego pozwanej na podstawie art. 102 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

[as]